

Ontwikkelprijncipes Markermeer-IJmeer

Bij de uitwerking en implementatie van de doelstellingen voor een Toekomstbestendig Ecologisch Systeem (TBES) van het Markermeer-IJmeer spelen verschillende kwesties:

- er is behoefte aan aanscherping van de kennis over de eigenschappen en werking van het systeem;
- er is behoefte aan een nadere invulling van de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden en ontwikkelingsrichting;
- maatregelpakketten moeten zodanig integraal zijn dat ook gebruikers zich herkennen in de ontwikkelrichting;
- maatregelpakketten moeten locatiespecifiek genoeg zijn.

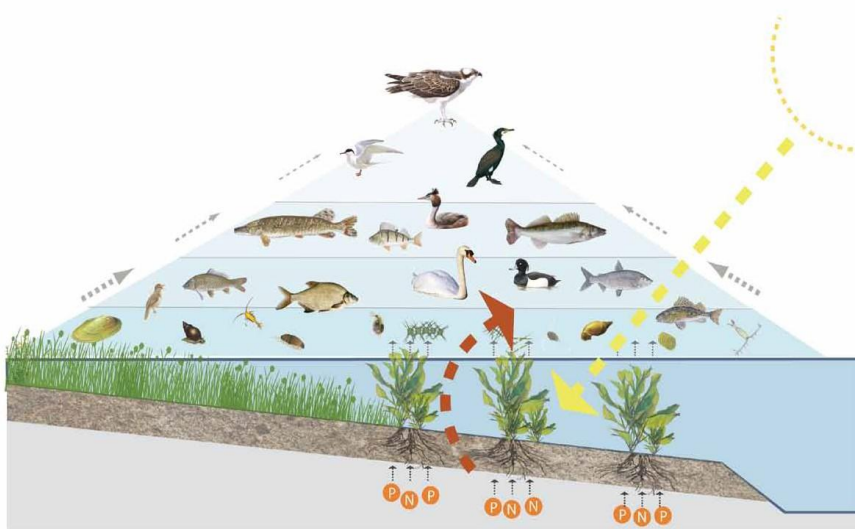
Dit heeft geleid tot de volgende ontwikkelprincipes:

Ontwikkelpriincipe 1: Panorama Markermeer-IJmeer verbindt

Het Panorama verbindt ecologie en economie, draagkracht met gebruiksperspectieven. Gebruik is een van de pijlers van TBES. Ontwikkeling in het TBES zorgt voor een verbetering van de mogelijkheden van gebruik, in balans met het ecosysteem. De juridisch-planologische ontwikkelruimte die bestaat of ontstaat dient in beeld gebracht worden. Wanneer er nieuwe natuur ontwikkeld wordt, mag dit niet ten koste gaan van bestaand gebruik. Uitgangspunt moet zijn dat bij natuurontwikkeling ook meekoppelkansen worden gezocht met gebruik. Er liggen veel kansen voor vrijetijdseconomie. Het betrekken van het toeristisch-recreatieve aspect verdient daarom ook de nodige aandacht bij alle hierna weergegeven ontwikkelprincipes.

Ontwikkelpriincipe 2: Robuust ecosysteem als basis voor een metropolitaan waterpark

De samenhang tussen ecologische en economische ontwikkeling wordt grotendeels bepaald / afgedwongen door (Europese) wetgeving. Die samenhang biedt voor de ontwikkeling van de metropool echter vooral ook unieke kansen. Stedelijke regio's als Vancouver zijn inspiratie voor de intensieve relatie tussen mens en natuur. Natuurlijke ondiepe zoetwatermeren als het Peipsimeer in Estland zijn referentie voor het gewenste gevarieerde watermilieu. Natuurkwaliteit betekent daarmee ook belevingskwaliteit, en dat nieuwe stedelijke landschappen kunnen worden ontwikkeld met een intensieve relatie met dit kwalitatieve watermilieu.

Ontwikkelpriincipe 3: Zet in op gecontroleerde ontwikkeling van water- en oeverplanten om voedingsstoffen uit de bodem in het systeem te brengen

Het Markermeer-IJmeer wordt beschouwd als een voedselarm systeem. Sleutelfactor zijn de waterplanten. Deze nemen in de bodem opgeslagen voedingsstoffen op en maken die beschikbaar voor het hele voedselweb. Daarnaast leveren waterplanten structuur en beschutting voor diverse diersoorten en dragen bij aan een meer divers ecosysteem. Door te zorgen voor licht in de waterkolom en op de bodem kunnen de planten als 'voedingsstoffenpomp' worden ingeschakeld. In diep water groeien waterplanten minder goed, daarom kan dit worden gebruikt als controlerend mechanisme: een gecombineerde verdiepings- / verondiepingsstrategie en zonering tussen 'natuuroevers' en 'recreatie'.

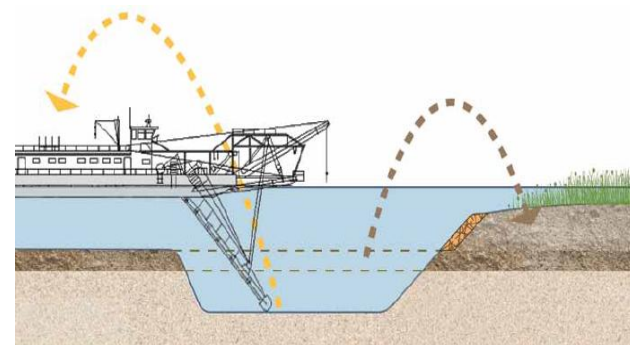
Ontwikkelpriincipe 4: Zet in op 3500-7000 ha areaalvergroting van de ondiepe water- en oevermilieus

Om een robuust ecosysteem te realiseren beredeneren deskundigen, met als referentie het Peipsimeer, dat 5-10% van het systeem uit ondiep water en oevermilieu zou moeten bestaan. Vertaald naar het Markermeer-IJmeer, met een oppervlakte van 70.000 ha, is dat een gebied van 3500 - 7000 ha ondiepe oeverzone.

Ontwikkelpriincipe 5: Ontwikkel voor het gebied een kwaliteitsondersteunend zandwinbeleid

Dit principe komt voort uit de constatering dat door zandwinning er grondbewegingen in het gebied plaatsvinden, die niet voldoende ten goede komen aan de kwaliteit van het systeem. Door slim inzetten van de bovengrond bij zandwinning kunnen eenvoudig ondiepe oeverzones worden gerealiseerd. Als vereiste bij zandwinning zou je daarom uit moeten gaan van:

- het principe dat het holocene materiaal maximaal moet worden ingezet voor plaatselijke verondieping;
- het principe dat, samenhangend met ontwikkelprincipe 3, verdieping plaatsvindt op locaties waar dit voor recreatievaart (en beroepsvaart) meer kwaliteit oplevert;
- en dat de afstand tussen de locatie van het winnen van zand en waar je wilt dat de bovengrond gebruikt gaat worden niet te groot mag zijn.

Ontwikkelpriincipe 6: Vergroot de diversiteit en samenhang binnen het onderwaterlandschap

Dit principe zet aan tot het ontwerpen van een integraal onderwaterlandschap. Met een stelsel van diepe geulen, o.a. voor vracht en andere beroepsvaart, een gedeelte dat door voldoende diepte vrij van waterplanten blijft voor recreatievaart en als contramal een stelsel van ondiepe oeverzones als onderdeel van de verbinding met de omliggende landschappen.

Ontwikkelpriincipe 7: Koester en versterk de verschillen tussen de vier kustlandschappen

(zie andere zijde)

Ontwikkelpriincipe 8: Intensiveer de samenhang tussen binnen- en buitendijks gebied

Het nadrukkelijk betrekken van de randgebieden versterkt het totale ecologische systeem van het Markermeer-IJmeer. Door deze in samenhang te beschouwen kunnen besluiten en budgetten doelgerichter worden ingezet en verbindende maatregelen worden doorgevoerd. Denk hierbij aan het ontwikkelen van achteroevers (bijvoorbeeld het verbinden van de Oostvaardersplassen met het Markermeer), samenhang met het watersysteem in Noord-Holland en het vergroten van de toegankelijkheid voor mensen.

Ontwikkelpriincipe 9: Koester en verdedig de grote schaal van het gebied

De vrije horizon, zo beleefbaar door de bolling van de aarde (zie schets hieronder), is een zeer bijzondere kwaliteit van het Markermeer, en het IJsselmeergebied als geheel. Deze kwaliteit is uniek en wordt steeds zeldzamer. Koester deze grote centrale open ruimte en behandel deze als samenhangend ruimtelijk systeem. Hanteer daarom in het Markermeer een 'stand-still-principe' voor ruimtelijk zichtbare ontwikkelingen binnen de aangegeven contourlijn en behoud de lange zichtlijnen.

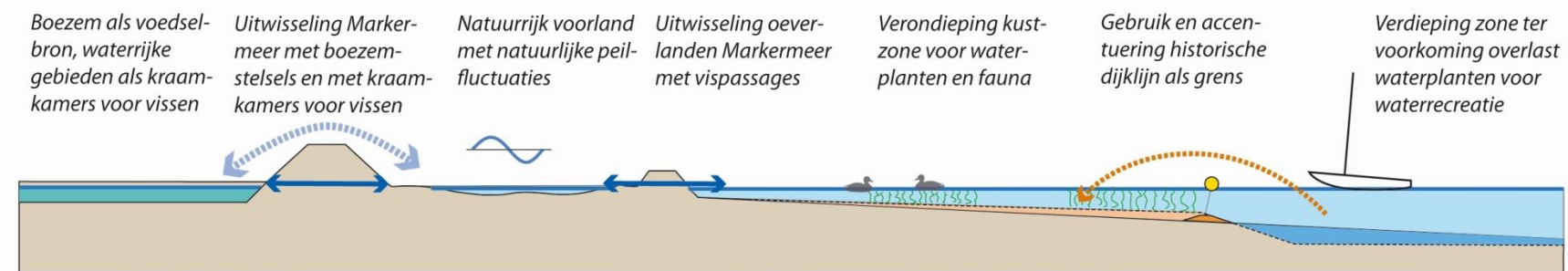
Ontwikkelpriincipe 10: Ontwikkel een kwaliteitsondersteunend beleid voor toepassing van duurzame energie

Er wordt van uitgegaan dat ook het IJsselmeergebied een bijdrage zal leveren aan de energietransitie van Nederland. In hoeverre dat zal gaan en hoe dit kan zonder de specifieke gebiedskwaliteiten en andere gewenste gebruiksfuncties te schaden moet goed bekeken worden.

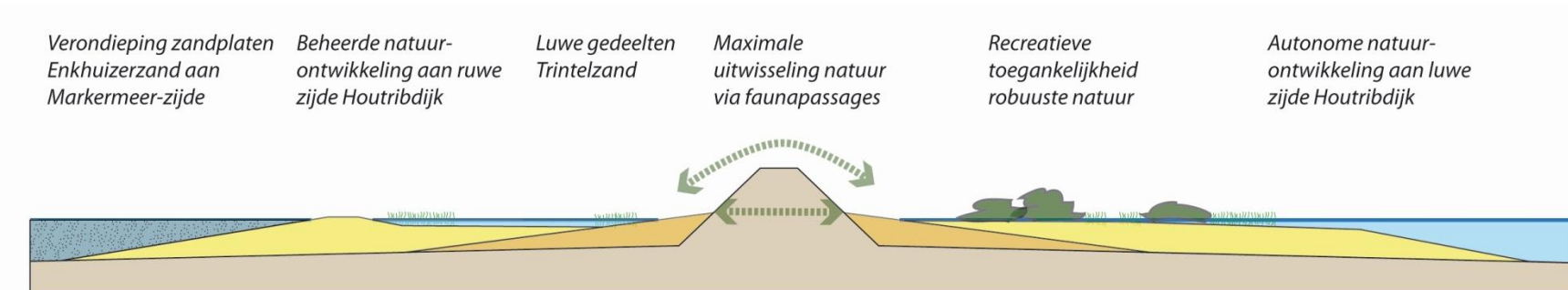
Ontwikkelpincipe 7: Koester en versterk de verschillen tussen de vier kustlandschappen

De vier kustlandschappen en het eilandlandschap Marker Wadden kennen allen verschillende karakters. In vijf profielen zijn diverse bouwstenen in samenhang gezet, waarmee kansen kunnen worden benut en de specifieke karakters worden versterkt. Er liggen ook veel kansen voor vrijetijdseconomie. Het betrekken van het toeristisch-recreatieve aspect verdient daarom ook de nodige aandacht bij alle hieronder weergegeven strategieën.

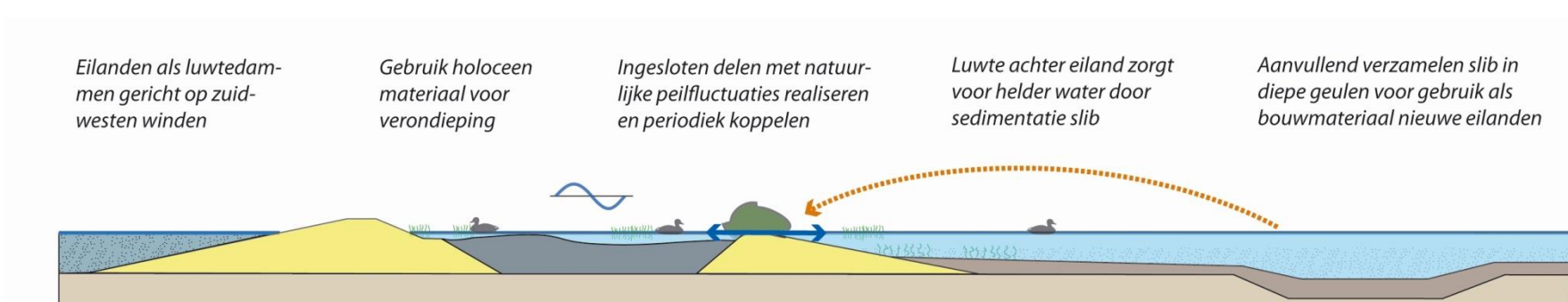
Kustzone strategie (toepassen Noord-Hollandse kust)

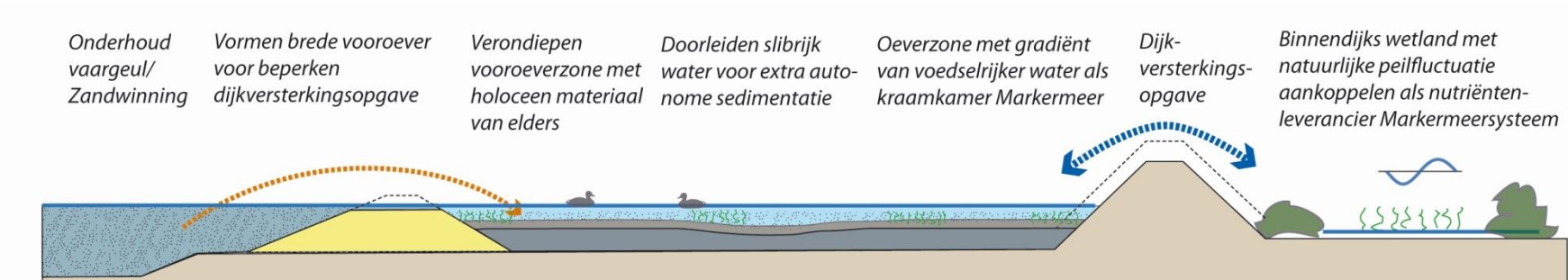
Houtribdijk strategie (toepassen Houtribdijk)

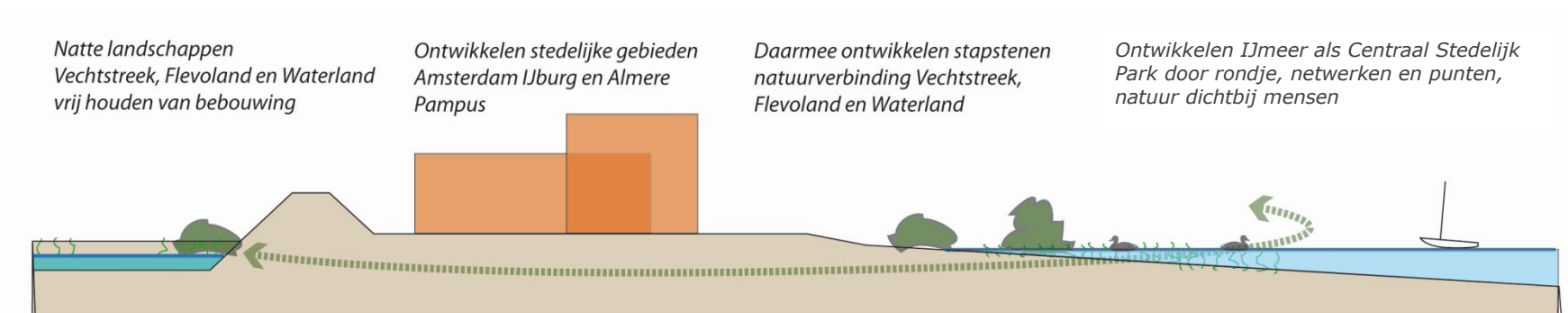
Eiland strategie (toepassen o.a. Marker Wadden)

Gradiënt strategie (toepassen Oostvaardersdijk)

Corridor strategie (toepassen IJmeer)

De ontwikkelprincipes zijn onderdeel van het Panorama Markermeer-IJmeer

Bekijk voor meer informatie de website Markermeer-IJmeer: <http://markermeerijsmeer.nl>

